

Талант нараджае любой і дабро

У выдавецтве «Адукацыя і выхаванне» выйшла кніга Георгія Марчука «Сладкія слэзы». Гэта — дзённік, які ахоплівае час прыкладна ў сорак гадоў. Але дзённік незвычайны: у ім падзеі падаюць не ў хралангічным парадку, а выбіраюцца нейкія найбольш важныя, вузлавыя моманты жыцця, над якімі пісьменнік разважае з дня сённяшняга, і такім чынам надаючы той ці іншай падзеі аб'ёмнасць, а думцы — больш шырокі рэзананс і больш вострую актуальнасць.

Дзённік Г. Марчука цікавы ў многім аспектах, але сёння, напярэдні дні карговага з'езда пісьменнікаў, мы выbralі адзін — літаратурны. Пачытаем, паразважаем разам з аўтарам.

«Так, пісьменнік унікальны тым, што бачыць свет па-свойму і сваім адлюстраваннем падзей і людзей праз слова дапамагае людзям арыентавацца ў пошуках апоры, ісціны і справядлівасці. Будзем памятна: жыццё заўсёды пераіснае, літаратура — другасная.»

У нас са з'яўленнем «Людзей на балюце» Мележа з'явілася надзея на развіццё эпічных палотноў. Але, як бачым, нават такая падзея, як Другая сусветная вайна, не паслужыла матэрыялам для стварэння нашымі пісьменнікамі рамана-шэдэўра, які б стаў прыкметнаю з'яваю ў сусветнай літаратуры.

Прышоў час «Макдоналдсаў», якія штогод кормяць 60 мільёнаў чалавек у 30 тысячках міні-рэстаранаў. Прышоў час сотовых тэлефонаў і інтэрнэту-2, бомбаў, якія падаюць з неба (Белград, Ірак, Афганістан), прышоў час кланіравання, і з жахам разумееш, што новы век ужо не век літаратуры. Можак та здарыцца, што ўжо ні эпасам, ні камернай аповесцю, ні паэзіяй нікога і не зацікавіш. Нехта скажаць, што роля літаратуры страчана назаўсёды. З гадамі станаўсца асырочым з вывадамі. Усё так проста імігнена змяніцца да сваёй супрацьлегласці, што здзіў дашся.

Кругагляд пісьменніка не можа быць абмежаваны. Яго павінна цікавіць усё: ад жыцця мурашкі да стану духу чара Цісіфа, які валок камень на гару.

Пісьменнік абавязаны быць аб'ектыўным. Вось, скажам, начное жыццё Мінска. Адзін выбірае забойствы, крадзяжы, п'янці, выцвярзэнні, мужы, якія б'юць сваёй жонкай, беспрытульных дзяцей, якія чытаю падманваюць навучных студэнтаў ля вакалаў, аўтамобільныя аварыі, падпольныя абарты. Другі выбірае сабе тое, што ён учыць — нараджэнне дзіцяці, усмешку маці, дзіцяці ў дзіцячым садку, урача, які ратуе хворага, спартыўны спароніцты, оперны спектакль, танцы ветэранаў у парку, духавы аркестр на вуліцы, палёт на паветраным шары. Малюць розныя, але год адзін і той жа. Аплыванне толькі негатыўнага ніколі не прынесе славу пісьменніку, як і усхваленне толькі станоўчага.

Праз масе творы я хацеў і хачу, каб людзі сталі лепшымі, але людзі гэтага ўжо не хочучы, таму што ўсё хочучы стаць не лепшымі, а багатымі і толькі.

Як актыўна ўкараняў і прапагандаваў ташкевіцкі. Але, памойце, і гэта не палепшыла яго «вершаскладанне». Праз беднасці таленту лінгвістычныя хітрых не выратаваў ад шэраці.

Пісьменніку трэба умець знаходзіць арыгінальнасць, усвядомленне прыметнікі. Сэнс менавіта ў прыметніцы. Напрыклад: мы скажам «восьны», востры дык востры. Сумна. Дабавіў «залатая востры», «травяная востры», «дажджлівая востры». З'яўляецца думка і сэнс. Трэба знаходзіць дакладныя па настроі і сэнсе прыметнікі.

А як без чытання? Кніга, добрая, разумная, падаходчыя да аналізу свету і чалавека, да параванання. Кніга, якая прайшла праверку часам і сваёй прадаў, перакананасцю характару, становіцца класічнай.

Не нявысокі і зайдраць нараджаюць вялікі таленты, а дабро, любоў да бліжняга».

Дзённік чытаў Зіновій ПРЫГОДЗІЧ.

МЕМАРЫЯЛЬНАЯ ДОШКА НАРОДНАМУ ПІСЬМЕННИКУ БЕЛАРУСІ ІВАНУ НАВУМЕНКУ АДКРЫТА У МІНСКУ

Яна ўстаноўлена на вуліцы Карла Маркса на доме № 36, дзе пражывала сям'я пісьменніка.

Як расказаў карэспандэнт агенства «Мінск—Навіны» доктар філалагічных навук, прафесар Сцяпан Лаўшук, мемарыяльную дошку стварыў вядомы скульптар Уладзімір Слабодчыкаў. Яе адкрыццё — адзін з пунктаў праграмы па ўвечкаванні памяці народнага пісьменніка Беларусі, прынятай у жніўні 2008 года Саветам Міністраў. Шмат што з гэтай праграмы ўжо зроблена. Так, у новым жылым раёне Паўночны ў Мінску адна з вуліц названа ў гонар І. Навуменкі. У Васілевічах, родным горадзе Івана Жаўрэліча, яго імя надалі мясцовай бібліятэцы. У Музеі гісторыі беларускай літаратуры адкрыта пастаянная экспазіцыя, прысвечаная пісьменніку.

Аляксей ІВАНЮШКА, «Мінск—Навіны».

Захоўванне морквы, буракоў і іншых караняплодаў

Тэрміны ўборкі ў многім вызначаюць якасць караняплодаў і працягласць іх захоўвання. Калі караняплоды выбраць вельмі рана, яны хутка завянуць і таму будуць дрэнна захоўвацца. Спазнанне з уборкай таксама можа прывесці да страты ўраджаю, бо падмарожаны караняплоды пасля адтавання поўнасцю губляюць устойлівасць да фітапатагенных арганізмаў.

Буракі і пастарнак захоўваюцца добра, калі іх уборак без механічных пашкоджанняў. Караняплоды круглай формы пры захоўванні вянуць менш, а, значыць, і лепш ляжаць, чым гатункі з плоскай формай.

У першую чаргу ўбіраюць буракі, рэпу, брукву, сельдэрэй, таму што ў іх караняплоды кароткія, амаль цалкам знаходзяцца на паверхні глебы і таму пры ранніх замарозках могуць падмерзнуць хутчэй, чым морква ці пятрушка. Аднак усё караняплоды трэба ўбіраць да надыходу марозоў.

Вырвання або падкапаных караняплоды абтравяюць ад зямлі. Не ракамендуецца мыць караняплоды, ачышчаць ад зямлі нажом або іншымі вострымі прадметамі. Нават самая акуртаная чыстка караняплодаў тупым бокам нажа прыводзіць да пашкоджання скуркі, што, у сваю чаргу, садзейнічае іх заражэнню мікраарганізмамі, якія выклікаюць захворванні, напрыклад, белаў гіллі. Асабліва тонкая скурка ў морквы, пятрушцы і сельдэрэя, таму яны хутка вянуць і захоўваюцца значна горш, чым буракі і пастарнак. Пасля абтравання караняплоды складаюць у невядліка кучы і вострым нажом, стараючыся не пашкодзіць мяккай караняплода, абразваюць бацінне, пакадаючы чаранкі даўжынёй 1,5—2 см.

Каб прадухіліць падвялічванне, пасля абтравання бацінны караняплоды ўкрываюць ад ветру і сонца і прыбіраюць пад паверхні. Чым хутчэй пасля уборкі караняплоды будуць закладзены на захоўванне, тым лепш яны захавваюцца. І, зразумела, на захоўванне трэба закладваць здаровыя караняплоды без механічных пашкоджанняў.

Паколькі ўсе караняплоды (асабліва морква, пятрушка, сельдэрэй, рэпа, хрэн) лёгка губляюць вільгаць, таму пры іх закладцы на захоўванне караняплоды пераасыпаюць вільготным пяском. Караняплоды ў пяско закладваюць ад аднаго і менш заражанага хваробамі. Пры пэскаванні на падлогу skleпа ці сховішча насыпаюць вільготны пясок слоем 2-3 см, затым выкладваюць караняплоды галюўкай звонку. Наступныя слаі выкладваюць гэтак жа, прыдаючы ім форму усечанай піраміды. Зверху засыпаюць пяском слоем 4-5 см.

Нельга выкарыстоўваць пясок, які ўжо выкарыстоўвалі для гэтых мэт, — ён можа стаць крыніцай хвароб. Каб зменшыць паражэнне караняплодаў рознымі фітагеннымі пры захоўванні, можна апрацаваць пясок 5-6 працэнтнай выціжкай з шапulinу чыбулі (шапulinуе настаіваюць 3-4 дні ў імчасці з вады пры 15-16 градусах). Можна таксама захоўваць караняплоды ў драўляных скрынках, перакрываючы іх шапulinуе чыбулі.

Аптымальная тэмпература для захоўвання караняплодаў 0—1 градус. Можна дапусціць адхіленні ў адзін і другі бок, але толькі на 0,5 градуса. Пры далейшым зніжэнні тэмпературы караняплоды могуць падмерзнуць, а пры павышэнні ўзрасць страты масы і актывізацыя мікраарганізмаў. Адносна вільготнасць паветра пры захоўванні павінна быць высокай — прыкладна 90 працэнтаў. Асабліва важна захоўваць гэтыя ўмовы пры захоўванні морквы, пятрушцы, сельдэрэя, якія вельмі лёгка губляюць вільгаць і, які вынік, устойлівасць да хваробатворных мікраарганізмаў.

ЭПАТАЖНЫЯ ПАЭТКІ, «ВІРТУАЛЬНЫЯ» ПІСЬМЕННІКІ... 3 ЧЫМ СУТКАЕЦЦА СУЧАСНАЯ ЛІТАРАТУРНАЯ МОЛАДЗЬ?

Гэта, магчыма, не модная прафесія і не срэшовы занятак. Гэта тое, чым сёння моладзь займаецца болей для душы і на покліку сэрца. Калі сапраўды не могуць не пісаць — і таму пішуць. Яны ідуць сваім шляхам, і часта нават імкнуча паказаць, што пачынаюць сваю літаратуру сёння. Яны не глядзяць на старэйшых, ім важныя думкі, якія вяртаюць розумы іх пакалення. Ім важна сказаць. Ім важна, каб пачулі не толькі старэйшых, чыя імёны болей на слыху. Ім важна, каб слухалі, чыталі іх. Ім важна сама магчымаць прыйсці да чытача. Як?

Гэтыя пытанні абмяркоўваліся на «круглым stole», прысвечаным існаванню маладой беларускай літаратуры. А яна сапраўды ёсць незалежна ад нашых ведаў пра яе.

Алес БАДАК, галоўны рэдактар часопіса «Нёман», кіраўнік секцыі прабыце з моладзю пры Саюзе пісьменнікаў Беларусі:

— Маладая літаратура надзвычай разнастайная і цікавая, такой яна ў нас ніколі не была. Можна ўспомніць дваццаць гады мінулага стагоддзя і адразу перанесіцца на 100 гадоў, у наш час. У нас ёсць такі феномен, які маладая беларуская паэзія і проза. Я быў у Гродне, дзе праходзіла першая нарада маладых пісьменнікаў Беларусі і Расіі. Мы запрашалі беларускіх маладых аўтараў па адным чалавеку з кожнай вобласці і з Мінска, былі літаратары з Расіі. Мы абмяркоўвалі сітуацыю ў маладой літаратуры як Беларусі, сі, так і Расіі, аказалася, што ў нас яна нават лепшая і цікавейшая.

У нас ёсць часопіс «Малодосць», ёсць дзве гуртавання. А тыя ж маладыя расійскія пісьменнікі і празаікі ў асноўным рынуліся ў інтэрнэт, яны ў вялікай краіне выдаюць кніжкі прыкладна тым жа тыражом, які нашы маладыя — 500 экзэмпляраў на усю Расію. Яны былі вельмі здзіўленыя, калі паслушалі нашых маладых літаратараў пра сітуацыю ў маладой літаратуры Беларусі.

Сапраўды, літаратура вельмі разнастайная, вельмі цікавая. Нягледзячы на тое, што літаратура маладая, яна даўно не шукае шлях на большак, які шукала ў 20-м стагоддзі, калі для чалавека выдасць кніжку паэзіі ці прозы азначала знайсці шлях у вялікую літаратуру. Сёння гэты шлях іншы. Ды ці ёсць зараз гэты большак?.. Але ад гэтага колькасць маладых пісьменнікаў не памяншалася, яны вельмі цікава пішуць. Той, хто чытае часопіс «Малодосць», у гэтым перакананы.

Таццяна СІВЕЦ, галоўны рэдактар часопіса «Малодосць», пісьменніца:

— Наш холдынг «Літаратура і мастацтва» вельмі актыўна бярэцца за працу з моладзю. Мы разумеюем, што ад таго, які сёння выйдзе першая кніжка маладога чалавека, залежыць яго далейшы шлях у літаратуру. Яны дзесят гадоў таму выходзілі першыя кніжкі

нашых сённяшніх класікаў, так мы спадзяемся, што кніжкі Маргарыты Латышкавіч, Ганны Федарук, Арцёма Кавалеўскага і іншых, каго друкуе сённяшня «Малодосць», калісьці будуць першымі нізкамі вядомых беларускіх аўтараў. Таму сёння мы не баёмся перамяне трэба будацца нічога, нават пэўных памылак, пэўных рухаў у бок, але галоўнае — рухацца. Галоўнае — не ісці назад. Таму мы вырашылі паказаць твар нашай маладой літаратуры. З шостага нумара мы змяшчаем на вокладцы твар маладога аўтара — прыгожы, таленавіты. Каб зразумець, чым адрозніваецца сённяшня наша вокладка ад вокладак глумарных часопісаў, якія стаяць паўсюль у шапіках, трэба паглядзець герою ў вочы. Яны не пустыя, а разумныя, даціпныя. І самае галоўнае, што за гэтым тварам стаіць творчасць — нізка вершавальна альбо роман. Мы працуём гэтую ідэю. Каб ніхто з чытачоў не жакоў небудзь творчай супрацьчы не мог казаць, што наша літаратура закончылася на ўзроўні Купалы, Коласа, Багдановіча. Нашы творцы жывуць і працуюць сёння. Ведаю, што студэнты актыўна пачалі чытаць часопіс. Таму што можна даведацца не толькі пра тых, хто піша, але і адкрыць нешта цікавае і карыснае для сябе. Нашы аўтары — як правіла, вельмі сціплыя. «Малодосць» — для тых, хто друкуюць ідуцьшэрыню. Але «Малодосць» не толькі часопіс, маладосць — гэта стаяць жыццё.

Ірына ШАЎЛЯКОВА, літаратуразнаўца, крытык, начальнік упраўлення навукова-металычнага суправажджэння адукацыйна-навуковага Нацыянальнага інстытута адукацыі Міністэрства адукацыі:

— Важна паспрабаваць зразумець, што ўяўляе сабой маладая беларуская літаратура. Моладзь самадастацоваць, ці яна спрабуе шукаць пераемнасці з папярэднікамі, ці наадварот знаходзіцца з імі ў стане канфілікту? Рыса, уласцівая маладой літаратуры — спробы адарвацца ад традыцыі. Наватарства немагчымае без традыцыі, але ёсць часта, калі традыцыя павінна творча пераасэнсавывацца ці пераадывацца, толькі ў такім сэнсе яна будзе жыць.

Сутрэчы з чытачамі, са школьнікамі паказваюць, што яны нават не столькі ведаюць класікаў (па вучэбным курсе), яны лепш арыентаваны ў масліце ці кваліфікацыі. Яны адна асаблівацца заклямаюцца ў тым, што беларускую маладую літаратуру яны ведаюць замержнікі, якія цікавяцца усёй літаратурай. Даступная яна як з'ява актуальнай культуры якраз у замежных перакладках. Маю на ўвазе актывізацыю шэрагу перакладчыкаў, якія выдаюць калектывны, радзей індывідуальныя зборнікі — на нямецкай, шведскай, фінскай мовах, на ўкраінскай, менш на рускай. Цікава і тое, што абноўленая рэдакцыя часопіса «Малодосць» вырашыла змагацца з эпохай шоу-цэнтрызму і яго зброяў. Калі нельга цалкам перамагчы цягу юнага чытана да гламуру, то

трэба гэты гламур падпарадкаваць высокім мэтам. Я буду рада, калі такая культурныя стратэгія будзе мець яшчэ і літаратурны плён. Мне як крытыку падаецца, што паэты і празаікі мусяць ад самага пачатку адразу хаўрусавацца з крытыкамі, ці вырошчываць у сваім асяродку ўніверсальных салдат, якія могуць пісаць не толькі паэзію і прозу, але і прапагандаваць на мове сучаснай моладзі тое, чым яна жыве.

Яшчэ адзін аспект: ведаючы праблему жыццявання традыцыйных друкаваных СМІ, варта падумаць, акой можа быць разумная стратэгія ўварвання найноўшай матэрыялу літаратуры ў сёвіца. Ёсць неабходнасць стварэння парталу, дзе была б і проза, і паэзія, і крытыка, якія вельмі неабходны маладым літаратарам...

Віка ТРОНАС, рэдактар аддзела паэзіі часопіса «Малодосць»:

— Ёсць розныя праблемы культурнага характару: праблема ўзаемадзеяння соц്യому і прадставітэлю творчай інтэлігенцыі, праблема ўзаемадзеяння розных пакаленняў пісьменнікаў. Але зараз, у ХХІ стагоддзі, пісьменніцтва і для маладых, і для старэйшых — не прафесія. Не даю, што студэнты актыўна пачалі чытаць часопіс. Таму што можна даведацца не толькі пра тых, хто піша, але і адкрыць нешта цікавае і карыснае для сябе. Нашы аўтары — як правіла, вельмі сціплыя. «Малодосць» — для тых, хто друкуюць ідуцьшэрыню. Але «Малодосць» не толькі часопіс, маладосць — гэта стаяць жыццё.

Ірына ШАЎЛЯКОВА, літаратуразнаўца, крытык, начальнік упраўлення навукова-металычнага суправажджэння адукацыйна-навуковага Нацыянальнага інстытута адукацыі Міністэрства адукацыі:

— Важна паспрабаваць зразумець, што ўяўляе сабой маладая беларуская літаратура. Моладзь самадастацоваць, ці яна спрабуе шукаць пераемнасці з папярэднікамі, ці наадварот знаходзіцца з імі ў стане канфілікту? Рыса, уласцівая маладой літаратуры — спробы адарвацца ад традыцыі. Наватарства немагчымае без традыцыі, але ёсць часта, калі традыцыя павінна творча пераасэнсавывацца ці пераадывацца, толькі ў такім сэнсе яна будзе жыць.

Сутрэчы з чытачамі, са школьнікамі паказваюць, што яны нават не столькі ведаюць класікаў (па вучэбным курсе), яны лепш арыентаваны ў масліце ці кваліфікацыі. Яны адна асаблівацца заклямаюцца ў тым, што беларускую маладую літаратуру яны ведаюць замержнікі, якія цікавяцца усёй літаратурай. Даступная яна як з'ява актуальнай культуры якраз у замежных перакладках. Маю на ўвазе актывізацыю шэрагу перакладчыкаў, якія выдаюць калектывны, радзей індывідуальныя зборнікі — на нямецкай, шведскай, фінскай мовах, на ўкраінскай, менш на рускай. Цікава і тое, што абноўленая рэдакцыя часопіса «Малодосць» вырашыла змагацца з эпохай шоу-цэнтрызму і яго зброяў. Калі нельга цалкам перамагчы цягу юнага чытана да гламуру, то

трэба гэты гламур падпарадкаваць высокім мэтам. Я буду рада, калі такая культурныя стратэгія будзе мець яшчэ і літаратурны плён. Мне як крытыку падаецца, што паэты і празаікі мусяць ад самага пачатку адразу хаўрусавацца з крытыкамі, ці вырошчываць у сваім асяродку ўніверсальных салдат, якія могуць пісаць не толькі паэзію і прозу, але і прапагандаваць на мове сучаснай моладзі тое, чым яна жыве.

Яшчэ адзін аспект: ведаючы праблему жыццявання традыцыйных друкаваных СМІ, варта падумаць, акой можа быць разумная стратэгія ўварвання найноўшай матэрыялу літаратуры ў сёвіца. Ёсць неабходнасць стварэння парталу, дзе была б і проза, і паэзія, і крытыка, якія вельмі неабходны маладым літаратарам...

Віка ТРОНАС, рэдактар аддзела паэзіі часопіса «Малодосць»:

— Ёсць розныя праблемы культурнага характару: праблема ўзаемадзеяння соц്യому і прадставітэлю творчай інтэлігенцыі, праблема ўзаемадзеяння розных пакаленняў пісьменнікаў. Але зараз, у ХХІ стагоддзі, пісьменніцтва і для маладых, і для старэйшых — не прафесія. Не даю, што студэнты актыўна пачалі чытаць часопіс. Таму што можна даведацца не толькі пра тых, хто піша, але і адкрыць нешта цікавае і карыснае для сябе. Нашы аўтары — як правіла, вельмі сціплыя. «Малодосць» — для тых, хто друкуюць ідуцьшэрыню. Але «Малодосць» не толькі часопіс, маладосць — гэта стаяць жыццё.

Ірына ШАЎЛЯКОВА, літаратуразнаўца, крытык, начальнік упраўлення навукова-металычнага суправажджэння адукацыйна-навуковага Нацыянальнага інстытута адукацыі Міністэрства адукацыі:

— Важна паспрабаваць зразумець, што ўяўляе сабой маладая беларуская літаратура. Моладзь самадастацоваць, ці яна спрабуе шукаць пераемнасці з папярэднікамі, ці наадварот знаходзіцца з імі ў стане канфілікту? Рыса, уласцівая маладой літаратуры — спробы адарвацца ад традыцыі. Наватарства немагчымае без традыцыі, але ёсць часта, калі традыцыя павінна творча пераасэнсавывацца ці пераадывацца, толькі ў такім сэнсе яна будзе жыць.

Сутрэчы з чытачамі, са школьнікамі паказваюць, што яны нават не столькі ведаюць класікаў (па вучэбным курсе), яны лепш арыентаваны ў масліце ці кваліфікацыі. Яны адна асаблівацца заклямаюцца ў тым, што беларускую маладую літаратуру яны ведаюць замержнікі, якія цікавяцца усёй літаратурай. Даступная яна як з'ява актуальнай культуры якраз у замежных перакладках. Маю на ўвазе актывізацыю шэрагу перакладчыкаў, якія выдаюць калектывны, радзей індывідуальныя зборнікі — на нямецкай, шведскай, фінскай мовах, на ўкраінскай, менш на рускай. Цікава і тое, што абноўленая рэдакцыя часопіса «Малодосць» вырашыла змагацца з эпохай шоу-цэнтрызму і яго зброяў. Калі нельга цалкам перамагчы цягу юнага чытана да гламуру, то

трэба гэты гламур падпарадкаваць высокім мэтам. Я буду рада, калі такая культурныя стратэгія будзе мець яшчэ і літаратурны плён. Мне як крытыку падаецца, што паэты і празаікі мусяць ад самага пачатку адразу хаўрусавацца з крытыкамі, ці вырошчываць у сваім асяродку ўніверсальных салдат, якія могуць пісаць не толькі паэзію і прозу, але і прапагандаваць на мове сучаснай моладзі тое, чым яна жыве.

Яшчэ адзін аспект: ведаючы праблему жыццявання традыцыйных друкаваных СМІ, варта падумаць, акой можа быць разумная стратэгія ўварвання найноўшай матэрыялу літаратуры ў сёвіца. Ёсць неабходнасць стварэння парталу, дзе была б і проза, і паэзія, і крытыка, якія вельмі неабходны маладым літаратарам...

Віка ТРОНАС, рэдактар аддзела паэзіі часопіса «Малодосць»:

— Ёсць розныя праблемы культурнага характару: праблема ўзаемадзеяння соц്യому і прадставітэлю творчай інтэлігенцыі, праблема ўзаемадзеяння розных пакаленняў пісьменнікаў. Але зараз, у ХХІ стагоддзі, пісьменніцтва і для маладых, і для старэйшых — не прафесія. Не даю, што студэнты актыўна пачалі чытаць часопіс. Таму што можна даведацца не толькі пра тых, хто піша, але і адкрыць нешта цікавае і карыснае для сябе. Нашы аўтары — як правіла, вельмі сціплыя. «Малодосць» — для тых, хто друкуюць ідуцьшэрыню. Але «Малодосць» не толькі часопіс, маладосць — гэта стаяць жыццё.

Ірына ШАЎЛЯКОВА, літаратуразнаўца, крытык, начальнік упраўлення навукова-металычнага суправажджэння адукацыйна-навуковага Нацыянальнага інстытута адукацыі Міністэрства адукацыі:

— Важна паспрабаваць зразумець, што ўяўляе сабой маладая беларуская літаратура. Моладзь самадастацоваць, ці яна спрабуе шукаць пераемнасці з папярэднікамі, ці наадварот знаходзіцца з імі ў стане канфілікту? Рыса, уласцівая маладой літаратуры — спробы адарвацца ад традыцыі. Наватарства немагчымае без традыцыі, але ёсць часта, калі традыцыя павінна творча пераасэнсавывацца ці пераадывацца, толькі ў такім сэнсе яна будзе жыць.

Сутрэчы з чытачамі, са школьнікамі паказваюць, што яны нават не столькі ведаюць класікаў (па вучэбным курсе), яны лепш арыентаваны ў масліце ці кваліфікацыі. Яны адна асаблівацца заклямаюцца ў тым, што беларускую маладую літаратуру яны ведаюць замержнікі, якія цікавяцца усёй літаратурай. Даступная яна як з'ява актуальнай культуры якраз у замежных перакладках. Маю на ўвазе актывізацыю шэрагу перакладчыкаў, якія выдаюць калектывны, радзей індывідуальныя зборнікі — на нямецкай, шведскай, фінскай мовах, на ўкраінскай, менш на рускай. Цікава і тое, што абноўленая рэдакцыя часопіса «Малодосць» вырашыла змагацца з эпохай шоу-цэнтрызму і яго зброяў. Калі нельга цалкам перамагчы цягу юнага чытана да гламуру, то

трэба гэты гламур падпарадкаваць высокім мэтам. Я буду рада, калі такая культурныя стратэгія будзе мець яшчэ і літаратурны плён. Мне як крытыку падаецца, што паэты і празаікі мусяць ад самага пачатку адразу хаўрусавацца з крытыкамі, ці вырошчываць у сваім асяродку ўніверсальных салдат, якія могуць пісаць не толькі паэзію і прозу, але і прапагандаваць на мове сучаснай моладзі тое, чым яна жыве.

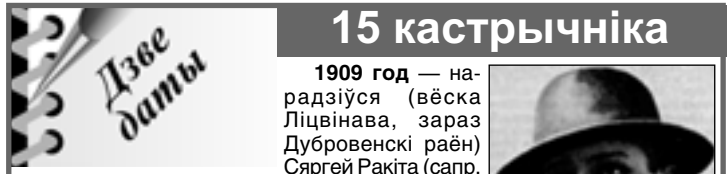
Яшчэ адзін аспект: ведаючы праблему жыццявання традыцыйных друкаваных СМІ, варта падумаць, акой можа быць разумная стратэгія ўварвання найноўшай матэрыялу літаратуры ў сёвіца. Ёсць неабходнасць стварэння парталу, дзе была б і проза, і паэзія, і крытыка, якія вельмі неабходны маладым літаратарам...

Віка ТРОНАС, рэдактар аддзела паэзіі часопіса «Малодосць»:

— Ёсць розныя праблемы культурнага характару: праблема ўзаемадзеяння соц്യому і прадставітэлю творчай інтэлігенцыі, праблема ўзаемадзеяння розных пакаленняў пісьменнікаў. Але зараз, у ХХІ стагоддзі, пісьменніцтва і для маладых, і для старэйшых — не прафесія. Не даю, што студэнты актыўна пачалі чытаць часопіс. Таму што можна даведацца не толькі пра тых, хто піша, але і адкрыць нешта цікавае і карыснае для сябе. Нашы аўтары — як правіла, вельмі сціплыя. «Малодосць» — для тых, хто друкуюць ідуцьшэрыню. Але «Малодосць» не толькі часопіс, маладосць — гэта стаяць жыццё.

СУБ'ЕКТЫ 7

15 кастрычніка 2011 г. ЗВЯЗДА

1909 год — нарадзіўся (вёска Лівінава, зараз Дзубровенскі раён) Сяргей Рагіта (сапр. Сяргей Васільевіч Закоўнікаў), беларускі паэт. Працаваў у рэдакцыях газет, на Беларускім радыё, у Дзяржаўным выдавецтве Беларусі. Аўтар паэтычных зборнікаў «Альбо-альбо», «Я агіту на пціягодку» і інш. У 1936 годзе аршэтанаві і асуджаны да 10 га